

На основу члана 63. Статута Машинског факултета у Београду, Наставно-научно веће Машинског факултета у Београду, на својој седници одржаној 28.11.2013. године, донело је

## **ПРАВИЛНИК О ДОКТОРСКИМ СТУДИЈАМА** (пречишћен текст)

Пречишћен текст Правилника о докторским студијама садржи:

- Основни текст - бр. 432/1 од 03.03.2011. године
- Измене и допуне - бр. 1447/1 од 11.07.2013. године

### **А. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ**

#### **Члан 1.**

Овим Правилником регулисан је трећи степен академских студија, Докторске студије на Машинском факултету Универзитета у Београду.

Правилник обухвата услове и начин уписа, организацију студија, руковођење студијама, поступак израде и одбране докторске дисертације и поступак промоције Доктора наука.

#### **Члан 2.**

Машински факултет у Београду (у даљем тексту: Факултет) организује Докторске студије у циљу:

- унапређења науке и технологије кроз научни допринос остварен у дисертацији,
- подизања научног нивоа на Машинском факултету,
- формирања врхунских стручњака у области машинског инжењерства оспособљених за научноистраживачки рад,
- образовање младих истраживача за компетентан рад са студентима кроз учешће у наставном процесу на нижим нивоима студија (Основним и Мастер академским студијама).

#### **Члан 3.**

Настава на Докторским студијама организује се у оквиру јединственог студијског програма, дефинисаног актом о студијском програму Докторских студија на Машинском факултету.

#### **Члан 4.**

Висину школарине и остале надокнаде за Докторске студије утврђује Савет Факултета на предлог Већа докторских студија. На основу те одлуке формира се Ценовник услуга при студирању на Машинском факултету у Београду.

#### **Члан 5.**

Средства за реализацију Докторских студија Факултет може обезбедити у сарадњи са другим факултетима Универзитета у Београду и другим високошколским установама, акредитованим научним установама, привредним организацијама и међународним организацијама.

Факултет обезбеђује студентима коришћење опреме којом располаже, а која је потребна за научноистраживачки рад. Факултет може обезбедити студентима коришћење опреме која је потребна за научноистраживачки рад и на основу уговора о сарадњи са другим одговарајућим установама.

Факултет обезбеђује коришћење библиотечког фонда из својих или других извора (књига, монографија, научних часописа, других периодичних издања) у складу са могућностима, а у обиму потребном за остварење програма Докторских студија. Студенти Докторских студија имају приступ базама података које су доступне Факултету а неопходне за израду докторских дисертација и за научноистраживачки рад.

За извођење Докторских студија Факултет обезбеђује одговарајући простор за извођење наставе, одговарајући лабораторијски простор неопходан за експериментални рад и опрему базирану на савременим информационо-комуникационим технологијама.

## **Б. УСЛОВИ И ПОСТУПАК УПИСА**

#### **Члан 6.**

Упис на Докторске студије врши се на основу Конкурса који расписује Универзитет у Београду. Пре расписивања Конкурса Факултет даје Универзитету, на основу своје Дозволе за рад, предлог броја студената који се прима а који је у складу са кадровским, просторним, техничким и другим могућностима Факултета, као и са друштвеним потребама, и даје предлог ближих услова уписа.

Конкурс се објављује пре почетка сваке школске године, а по одлуци Универзитета и Факултета.

У конкурс се наводе Студијски програм за који се исти расписује, број студената који се прима, услови уписа, износ школарине, као и остала обавештења која се односе на услове уписа и студирања, сходно одредбама Закона о високом образовању, Статута Универзитета, Статута Факултета и овог Правилника.

Конкурсни поступак спроводи стална Комисија за докторске студије, коју формира Веће за докторске студије, а на предлог Декана Факултета.

## Члан 7.

Право пријаве на конкурс за упис на Докторске студије има лице које је завршило студије на неком од факултета техничко-технолошких наука, које зна бар један светски језик и има:

- завршене Основне и Мастер академске студије са најмање 300 ЕСПБ бодова и општом просечном оценом најмање 8 (осам), која је дефинисана чланом 9. овог Правилника;
- завршене Основне и Мастер академске студије са најмање 300 ЕСПБ бодова са општом просечном оценом између 7 и 8 и остварене научне радове, према бодовној листи из члана 9. овог Правилника;
- лице које је стекло или стекне VII-1 степен стручне спреме према прописима који су важили до ступања на снагу Закона о високом образовању уколико је завршило претходне нивое студија са просечном оценом најмање 8 (осам), односно између 7 и 8 ако има остварене научне радове, према бодовној листи из члана 9. овог Правилника;
- на конкурс се може пријавити и лице које има академски степен Магистра наука ако није пријавило докторску дисертацију, у складу с одредбом члана 128. Закона о високом образовању.

На Докторске студије се може уписати и лице које је завршило студије на неком од факултета који није у области техничко-технолошких наука, под истим условима који су дефинисани у претходном ставу, уз следеће допуне:

- да има радно искуство и сарадњу у области машинства као и план даљег рада у области машинства што доказује одговарајућим документима;
- да положи најмање три испита из области машинства на Основним или Мастер студијама које предложи потенцијални ментор и прихвати Комисија за Докторске студије.

Ово лице се пријављује на конкурс и рангира на исти начин као и остали кандидати.

Упис се спроводи у складу са одредбама о процедури уписа према члану 11. овог Правилника.

## Члан 8.

Кандидат се пријављује на конкурс у року који је утврђен конкурсом, и том приликом подноси и предаје Служби за студентска питања следећа документа:

- пријавни лист
- кратку биографију
- фотокопије диплома стечених на претходним нивоима академских студија (оригинале на увид)
- фотокопије додатка дипломи или уверења о положеним испитима и потврде о средњој оцени (оригинале на увид)
  - доказ о знању једног светског језика
  - доказ о уплати накнаде за пријаву на конкурс
  - по потреби и друга документа.

Кандидат својим потписом на пријавном листу потврђује да прихвата правила конкурсисања на Докторске студије, као и услове уписа уколико буде остварио право на упис.

## Члан 9.

По закључењу конкурса формира се јединствена ранг листа кандидата који су конкурисали за упис на Докторске студије. Листа се формира према бодовима, који се рачунају на следећи начин:

- За кандидате који су стекли VII-1 степен стручне спреме, према прописима који су важили до ступања на снагу Закона о високом образовању, узима се просечна оцена са Основних студија (интегрисане студије).
- За кандидате који су завршили Основне и Мастер академске студије са најмање 300 ЕСПБ бодова узима се просечна оцена, која се формира од просечне оцене стечене на Основним академским студијама и просечне оцене стечене на Мастер академским студијама. Просечна оцена се рачуна по обрасцу  $(3x+2y)/5$ , где је  $x$ -просечна оцена са Основних студија, а  $y$ -просечна оцена са Мастер студија. При рангирању оцена се преводи у бодове (нпр: просечна оцена 8,10 вреди 8,10 бодова).

Бодови за научне радове кандидата, као вид компензације просечне оцене која је мања од 8, не уносе се у ранг листу већ се додају у процедури уписа која је дефинисана чланом 11. овог Правилника. Научни радови кандидата морају бити објављени током 5 година које претходе дану објављивања конкурса, према следећој листи:

- монографија међународног значаја: 1,2 бода;
- монографија националног значаја: 0,6 бодова;
- поглавље у монографији међународног значаја или прегледни рад у часопису међународног значаја са SCI листе: 0,8 бодова;
- поглавље у монографији националног значаја или прегледни рад у часопису међународног или националног значаја: 0,4 бода;
- рад у часопису међународног значаја са SCI листе: 0,6 бодова;
- рад у часопису међународног или националног значаја са рецензијом: 0,3 бода;
- рад у стручном часопису: 0,1 бод;
- уводно предавање по позиву на скупу међународног значаја штампано у целини: 0,5 бодова;
- уводно предавање по позиву на скупу националног значаја штампано у целини: 0,3 бода;
- рад изложен на скупу међународног значаја: 0,3 бода;
- рад изложен на скупу националног значаја: 0,2 бода;
- учешће у научноистраживачким пројектима које финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије: 0,2 бода.

Врсте научноистраживачких резултата дефинисане су Правилником о поступку и начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача ("Сл. гласник РС", број 38/08).

## Члан 10.

Ранг листу формира Комисија за Докторске студије и истиче на огласној табли и сајту Факултета у року од десет дана од дана закључења Конкурса.

Писани приговор на Ранг листу подноси се, преко Комисије за докторске студије, Декану у року од 48 часова од објављивања Ранг листе. Декан доноси одлуку по приговору у року од три дана. У року од 48 часова од пријема одлуке Декана може се поднети жалба Савету Факултета. Савет доноси одлуку о приговору у року од седам дана и ова одлука је коначна. По истеку овог временског периода Факултет је дужан да објави Коначну ранг листу на огласној табли и сајту Факултета.

### Члан 11.

Кандидати који се налазе на ранг листи у оквиру укупног броја студената објављеног у конкурс, морају поднети документа за упис на Докторске студије најкасније у року од 14 дана од дана објављивања коначне ранг листе, након чега губе право на упис. Упражњену квоту попуњавају кандидати који испуњавају услове за упис.

Кандидат који је остварио право на упис подноси Служби за студентска питања:

- два пријавна листа ШВ-20
- две фотографије формата 3,5×4,5 cm и једну фотографију формата 1,8×2,3 cm, не старије од 6 месеци
- Извод из матичне књиге рођених;
- оригинале, или оверене фотокопије:
- диплома стечених на претходним нивоима
- академских студија
- додатка дипломи или уверења о положеним
- испитима и потврде о средњој оцени;
- по потреби и друга документа.

Кандидати који су поднели наведена документа дужни су да уредно похађају наставу првог семестра Докторских студија. За достављање осталих докумената неопходних за преузимање јавне исправе студента Докторских студија (индекса), на располагању је додатни период који не може бити дужи од периода трајања првог семестра. Ова додатна документа су следећа:

- Сагласност потенцијалног ментора (Образац ДС-1) којег студент бира са Листе потенцијалних ментора и уз обострану сагласност потписују образац ДС-1;
- План финансирања (Образац ДС-2) који у договору са Кандидатом попуњава и потписује потенцијални ментор (није потребан стипендистима Машинског факултета, а у складу са последњим ставом овог члана);
- План усавршавања (Образац ДС-3) који у договору са Кандидатом саставља потенцијални ментор, а верификује Колегијум наставника катедре научне области за коју се студент докторских студија пријављује и уписује;
- Кандидати чија је просечна оцена, у складу са чланом 7., мања од 8, подnose копије објављених радова на основу којих допуњују број бодова до 8 у складу са чланом 9. овог Правилника.

Ова документа разматра Комисија за Докторске студије, прихвата их или тражи одговарајуће допуне или корекције. На основу прихваћене документације Служба за студентска питања даје студенту на потпис Уговор о студирању који студент склапа са Факултетом, а у којем су регулисана међусобна права и обавезе. После потписивања Уговора и уплате школарине за први семестар студија, Служба за студентска питања завршава упис и издаје оверен индекс студенту Докторских студија. Савет Факултета

може одобрити плаћање школарине у ратама - тада је упис дозвољен уз уплату само прве рате.

Лица која су асистенти на Машинском факултету (чланови Наставно-научног већа) и лица која су у радном односу на неодређено време на Машинском факултету у Београду, као и лица која су деца неког од запослених на Машинском факултету у Београду, у случају када се квалификују за упис на Докторске студије, могу бити стипендисти Машинског факултета у Београду по Уговору. Лица која су асистенти на Машинском факултету (чланови Наставно-научног већа) могу бити стипендисти Машинског факултета у Београду по Уговору о студирању на докторским студијама и на другим факултетима Универзитета у Београду.

#### **Члан 12.**

Страни држављанин може уписати Докторске студије под условима дефинисаним Законом о високом образовању, Статутом Факултета и Конкурсом.

Страни држављани се уписују на Докторске студије под истим условима у погледу школске спреме као и лица која су домаћи држављани. Испуњење услова констатује се на основу дипломе о стеченом образовању, као и садржаја студијског програма односно плана и програма завршених студија кандидата, без нострификације дипломе.

Кандидат – страни држављанин приликом пријављивања на Конкурс подноси Решење Универзитета о признавању стране високошколске исправе и оствареном броју ЕСПБ бодова зарад наставка образовања. Страни држављани се не рангирају по Члану 9. овог Правилника.

Кандидат – страни држављанин дужан је да, при упису, Факултету поднесе доказ да је здравствено осигуран за школску годину коју уписује.

#### **Члан 13.**

Статус студента Докторских студија кандидати стичу уписом, а губе га исписом, завршавањем студија, или сходно члановима 24. и 33. овог Правилника.

#### **Члан 14.**

За сваког студента се у Служби за студентска питања Факултета формира персонални досије и води евиденција и у електронској форми.

### **В. ОРГАНИЗАЦИЈА СТУДИЈА**

#### **Члан 15.**

Студијски програм Докторских студија одговара оптерећењу од 180 ЕСПБ бодова. Студије трају три школске године. Састоје се из праћења и полагања 4 обавезна курса (предмета) и 5 изборних са листе понуђених предмета. Сваки предмет је једносеместралан, вреди 5 ЕСПБ бодова и садржи 35 школских часова активне наставе, уз додатне консултације и провере знања у договору са предметним наставником.

Све изборне предмете студент бира обавезно у договору са потенцијалним ментором. При том за максимално 3 (три) предмета (збирно 15 ЕСПБ бодова) постоји и могућност бирања предмета који се не нуде на Машинском факултету, већ су на листама које нуде други факултети у саставу Универзитета у Београду. Допуну до семестралних 30 ЕСПБ бодова студент остварује кроз рад у лабораторији, кроз истраживање, обавезно публикавање радова, као и кроз извођење одговарајуће наставе на нижим нивоима студија на Машинском факултету у Београду, у складу са Планом усавршавања. Садржај и начин вредновања ових активности објављује се у Водичу за студенте.

Током Докторских студија студент мора да оствари следеће резултате:

- да би уписао другу годину студија кандидат мора да положи најмање 3 (три) обавезна предмета, као и да оствари укупан потребан број ЕСПБ бодова дефинисан Законом;
- до краја друге године студент је дужан да објави, или да има прихваћен за објављивање, бар један научни рад у вези са темом докторске дисертације (по могућности у часопису FME Transactions), и да одбрани Пројекат идеје докторске дисертације, који вреди 22 ЕСПБ бода;
- да би уписао трећу годину студија кандидат мора да положи све предмете, односно да стекне потребан број бодова који је дефинисан Законом;
- да би поднео захтев за пријаву дисертације, студент мора да стекне 120 ЕСПБ бодова укључујући и одбрану претходно наведеног Пројекта идеје докторске дисертације, пред комисијом од три наставника коју одређује потенцијални ментор. Пројекат идеје докторске дисертације обухвата све аспекте предвиђених истраживања и могућих научних доприноса дисертације, о чему Комисија потписује кратак извештај о одбрани;
- да би предао докторску дисертацију ментору на преглед (и затим одбрану), студент мора да објави, или да има прихваћен за објављивање (DOI број), у међународном часопису који има импакт фактор (IF) на листи ISI-JCR-SCI, најмање један рад из дисертације (што процењује Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације).

Број бодова који студент добија за истраживачки рад у току студија верификује својим потписом наставник под чијим је руководством студент обавио истраживачки рад, а који је потенцијални ментор кандидата. Структура остварених бодова одговара табели која је прилог Плану истраживања (образац ДС-3) сваког од студената, а прецизнији детаљи објављују се у Водичу за студенте.

## **Члан 16.**

Настава се изводи по правилу на српском језику. Факултет може организовати и изводити Докторске студије, односно поједине делове тих студија, као и организовати израду и одбрану докторске дисертације на страном језику. На иницијални предлог потенцијалног ментора и Руководиоца Докторских студија на страном језику, Комисија за Докторске студије утврђује предлог састава комисије за оцену подобности теме и кандидата и комисије за оцену и одбрану докторске дисертације, као и предлог извештаја ових комисија, а које усваја Веће Докторских студија и доставља на сагласност Већу научне области техничких наука Универзитета.

## **Члан 17.**

Настава на Докторским студијама организује се у два основна облика:

- групна настава
- појединачна настава.

Групна настава представља основни облик Докторских студија и може се изводити из свих предмета за који је број уписаних студената најмање 3. У овај број се рачунају само студенти који су уписали текући семестар у коме им је предмет предвиђен наставним планом. Изузетно, а по одобрењу Комисије за докторске студије, у овај број се могу урачунати и студенти који су уписали одговарајући семестар највише годину дана пре почетка семестра у коме се изводи настава (на пример, студенту је одобрен статус мировања).

Појединачна настава се изводи, у виду консултација, када је број студената уписаних за предмет мањи од 3.

Обим градива предмета и оптерећење исказано ЕСПБ бодовима не зависе од тога да ли се из предмета изводи групна или појединачна настава.

## **Члан 18.**

Услови уписивања године и предмета, испитни рокови, начин полагања испита, као и поновно уписивање године и предмета регулисани су Законом, општим актима Универзитета у Београду, Статутом Факултета и овим Правилником.

## **Члан 19.**

Спецификацијом сваког предмета у Студијском програму предвиђене су предиспитне обавезе, њихов удео у укупном броју поена, као и начин полагања испита. Испит може бити писмени или усмени. Испит може бити и у виду семинарског рада који се брани пред предметним наставником.

Испит се обавезно бројчано оцењује, и оцена се уписује у индекс и пријаву испита.

У случају да наставу неког предмета деле два или више наставника, такав предмет се оцењује јединственом бројчаном оценом.

Просечна оцена током докторских студија је аритметичка средина оцена испита из свих предмета.

## **Члан 20.**

Наставу на Докторским студијама изводе изабрани наставници Факултета. Уз претходну сагласност Већа за докторске студије, наставу могу изводити и наставници других факултета као и лица изабрана у научна звања, а под условима и на начин прописан Законом и општим актом који доноси Сенат Универзитета у Београду.

Наставник који учествује у настави на Докторским студијама мора да испуњава услове у складу са стандардима које прописује Национални Савет за високо образовање.

Одлуку о ангажовању наставника других факултета и лица изабраних у научна звања доноси Декан факултета, на образложен предлог Већа за докторске студије, пре почетка наставе, за сваку школску годину.



## **Члан 21.**

Ментор је из реда наставника Факултета, из научне области из које се дисертација припрема. Изузетно поред ментора, због мултидисциплинарности дисертације, може бити именован и коментор. Коментор се именује из реда наставника Машинског факултета или других факултета из научне области из које је дисертација и има саветодавну улогу. Предложени потенцијални ментор и коментор морају бити са листе наставника који испуњавају критеријум квалификованости у складу са стандардима које прописује Национални Савет за високо образовање. Ову листу предлаже Проректор за научноистраживачку делатност, а усваја Веће за докторске студије.

Ментор је дужан да студента уведе у методику решавања проблема које рад третира и у методику научноистраживачког рада уопште.

Ментор усмерава рад кандидата, помажући му кроз консултације у анализама, одређивању обима, садржаја и начина излагања научних резултата дисертације.

Један наставник може истовремено бити ментор при изради највише пет докторских дисертација. Један наставник може истовремено бити ментор и потенцијални ментор највише за седам студената Докторских студија односно докторских дисертација. Менторство престаје након одбране докторске дисертације или након губитка статуса студента Докторских студија. Комисија за Докторске студије проверава овај услов пре достављања сваког материјала Већу докторских студија на усвајање.

## **Члан 22.**

Један наставник може изводити наставу из највише 3 (три) предмета из групе обавезних и изборних предмета на Докторским студијама. У случају да наставу неког предмета деле два или више наставника, такав предмет се пропорционално урачунава у квоту за сваког наставника.

Један студент Докторских студија код једног наставника може слушати и полагасти највише 3 (три) предмета из групе обавезних и изборних предмета на Докторским студијама.

## **Члан 23.**

Наставници који изводе наставу на Докторским студијама дужни су да, у договору са студентима, одреде време консултација за свој предмет. Консултације су по правилу појединачне, али могу бити и групне.

## **Члан 24.**

У року од 6 (шест) година, рачунајући од дана почетка семестра у коме је студент уписао Докторске студије, студент мора положити све испите и друге радове прописане Чланом 15. овог Правилника, пријавити и одбрани докторску дисертацију. У изузетним случајевима предвиђеним Законом, Статутом Универзитета и Статутом Факултета, овај рок се може продужити посебном одлуком Већа за докторске студије, а најдуже до годину дана.

У случају прекорачења рока из претходног става овог члана студент губи статус студента Докторских студија.

Лице које је изгубило статус студента Докторских студија може поново конкурисати за упис на Докторске студије. Уколико је кандидату одобрен поновни упис,

Комисија за докторске студије може да му призна претходно положене испите на Докторским студијама.

## **Г. ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА**

### **Члан 25.**

Студент стиче право на пријављивање теме докторске дисертације када испуни све обавезе дефинисане чланом 15. овог Правилника тј. стекне право на упис и упише трећу годину Докторских студија и одбрани Пројекат идеје докторске дисертације. Приликом подношења захтева за пријаву теме, студент подноси у четири примерка следећа документа:

- захтев Већу за докторске студије са предлогом теме докторске дисертације;
- извештај о одбрањеном Пројекту идеје докторске дисертације потписан од три члана Комисије;
- уверење о уплати школарине за прве две године студија;
- биографију;
- образложење дисертације, које подразумева предмет рада, научни циљ рада, основне хипотезе од којих се полази, методе које ће се у истраживању применити и таксативно наведене очекиване научне доприносе;
- списак објављених радова;
- уверење о положеним испитима на Докторским студијама;
- образац (захтев) који се доставља Универзитету у Београду.

Уколико дисертацију пријављује лице које је стекло академски назив Маистра наука, поред дипломе подноси и писану изјаву да докторску дисертацију пријављује само на Машинском факултету Универзитета у Београду. Уколико је кандидат стекао диплому академског назива Маистра наука на неком факултету или еквивалентној високошколској установи у иностранству, та диплома мора претходно бити призната од стране одговарајуће самосталне високошколске установе у земљи, о чему кандидат подноси одговарајући доказ.

### **Члан 26.**

Обавештење о пријави докторске дисертације доставља се Већу за докторске студије. Обавештење треба да садржи: име и презиме кандидата, радни наслов докторске дисертације, име и презиме потенцијалног ментора од стране кандидата, и предложену Комисију за оцену испуњености услова кандидата и научне заснованости теме докторске дисертације од стране потенцијалног ментора. Прихватањем обавештења на Већу за докторске студије Факултета, пријава докторске дисертације се прослеђује одговарајућој Катедри (Колегијуму наставника) на разматрање.

## Члан 27.

Катедра (Колегијум наставника) разматра пријаву теме докторске дисертације и даје предлог Већу за докторске студије Факултета за именовање чланова Комисије за оцену испуњености услова кандидата и научне заснованости теме докторске дисертације.

## Члан 28.

На основу предлога одговарајуће Катедре, Веће за докторске студије Факултета на првој наредној седници именује ментора и Комисију за оцену испуњености услова кандидата и научне заснованости теме докторске дисертације. Комисију чине 3 члана (од којих су 2 наставника у радном односу са пуним радним временом на Факултету) или 5 чланова (од којих је најмање 3 наставника у радном односу са пуним радним временом на Факултету). Првоименовани члан је председник Комисије и, по правилу, ментор. Комисија треба да размотри пријаву кандидата и процени могућност постизања научног доприноса у оквиру теме.

Уколико Веће за докторске студије Факултета не прихвати предлог Катедре о именовању ментора и Комисије за оцену испуњености услова кандидата и научне заснованости теме докторске дисертације, Веће за докторске студије Факултета тражи од Катедре да дâ нови предлог. Ако ни нови предлог Катедре Веће за докторске студије Факултета не усвоји, на истој седници, а на предлог чланова Веће за докторске студије Факултета, Веће за докторске студије именује ментора и Комисију за оцену испуњености услова кандидата и научне заснованости теме докторске дисертације.

## Члан 29.

Комисија за оцену испуњености услова кандидата и научне заснованости теме докторске дисертације подноси свој извештај Већу за докторске студије у року од највише 30 календарских дана. У току рада на извештају Комисија користи материјале из Пројекта идеје докторске дисертације и одбране Пројекта, а може захтевати од кандидата допунски материјал или додатна образложења предложене теме.

Извештај Комисије се ради по детаљном упутству на сајту Факултета, а треба да садржи:

- име кандидата и радни наслов теме;
- биографију;
- библиографију објављених радова кандидата;
- анализу-образложење теме:
  - предмет истраживања
  - научна област у којој се дисертација ради
  - циљ израде дисертације
  - полазне хипотезе истраживања
  - таксативно наведени очекивани и могући научни доприноси
  - уколико се очекује да резултати истраживања буду практично применљиви, треба то нагласити;
- оригиналне потписе чланова Комисије.

Извештај се предаје у три штампана примерка и у електронском облику.

Ако Комисија не поднесе благовремено свој извештај, на првој седници Већа за докторске студије по истеку предвиђеног рока, у оквиру посебне тачке дневног реда, председник или неко од чланова Комисије извештава Веће за докторске студије о

разлозима кашњења у подношењу извештаја. Веће за докторске студије тада може да продужи рок за подношење извештаја, с тим да продужење рока може износити највише 30 календарских дана. Уколико ни у том року Комисија не поднесе свој извештај, Веће за докторске студије образује нову Комисију, у коју могу ући и чланови из претходне Комисије.

### **Члан 30.**

Веће за докторске студије прихвата, упућује на дораду или одбацује извештај о прихватању теме Комисије за оцену испуњености услова кандидата и научне заснованости теме докторске дисертације. Ако Веће не прихвати извештај Комисије, одлука је коначна и студент (кандидат) у том случају може да пријави нови радни наслов дисертације.

### **Члан 31.**

Уколико Веће за докторске студије прихвати предложену тему, прослеђује се предлог Већу научне области техничких наука Универзитета у Београду на давање сагласности.

Уколико Веће научне области техничких наука Универзитета у Београду не прихвати предложену тему, односно стави примедбе, студент, предложени ментор и Комисија за оцену испуњености услова кандидата и научне заснованости теме докторске дисертације предузимају даље кораке у складу са одлукама овог Већа.

### **Члан 32.**

Докторска дисертација је резултат самосталног научног рада студента Докторских студија, који представља оригинални научни допринос у одређеној области машинства за коју је Факултет матичан, а који верификује Веће докторских студија Факултета.

Кандидат је обавезан да упозна научну јавност кроз радове објављене у часописима и приказане на конференцијама, на начин дефинисан у члану 15, став 4, тачка 6.

### **Члан 33.**

Студент-кандидат стиче право да преда докторску дисертацију када испуни све обавезе предвиђене студијским програмом Докторских студија и обавезе предвиђене Уговором.

### **Члан 34.**

Техничка обрада докторске дисертације мора да задовољава стандарде дефинисане Правилником о форми и начину архивирања докторских, магистарских и дипломских (мастер) радова Машинског факултета у Београду.

### **Члан 35.**

По предаји докторске дисертације ментор обавештава Веће за докторске студије и Катедру којој припада о завршетку израде докторске дисертације. У року од 30 дана Катедра (Колегијум наставника) предлаже Комисију за оцену и одбрану.

## Члан 36.

Комисија за оцену и одбрану дисертације има најмање 3 члана (од којих су 2 са Факултета), а по правилу, највише 5 чланова (од којих су најмање 3 са Факултета). У ову Комисију обавезно улази ментор. У Комисију улази и бар један спољни члан који није у сталном радном односу на Факултету. Члан Комисије може бити наставник универзитета или лице које је изабрано у научно звање (научни сарадник, виши научни сарадник или научни саветник). Сви чланови Комисије морају имати објављене научне радове из научних области које су у вези са предметом дисертације.

Првопотписани члан Комисије је ментор. Комисија бира председника споразумно, при чему ментор, по правилу, не може бити председник Комисије.

## Члан 37.

Комисија за оцену и одбрану дисертације је дужна да Већу за докторске студије Факултета у року од 60 дана од дана доношења Одлуке о њеном формирању поднесе извештај о урађеној докторској дисертацији.

Извештај Комисије се ради на основу детаљног упутства са сајта Факултета, а треба да садржи:

- датум и редни број седнице Већа за докторске студије на којој је именована Комисија за оцену и одбрану, име и презиме кандидата и наслов дисертације;
- хронологију одобравања дисертације;
- податке о кандидату:
  - биографију кандидата
  - стручну делатност;
- анализу дисертације:
  - податке о предмету истраживања
  - податке о стању подручја у коме се ради дисертација
  - опис примењених метода
  - опис резултата истраживања са посебно истакнутим и таксативно наведеним научним доприносима;
- верификацију научних доприноса навођењем објављених радова из дисертације од којих бар један мора бити објављен у часопису са SCI листе где је докторант први аутор или једини аутор без доктората, у супротном је потребно више SCI радова;
- закључак:
  - остварен научни допринос кандидата
  - подручја примене и ограничења
  - могућа даља истраживања
  - предлог Већа за докторске студије;
- оригиналне потписе чланова Комисије.

Извештај се предаје у три штампана примерка и у електронском облику.

Извештај Комисије мора да подржава више од половине њених чланова. Уз извештај се подносе и евентуална издвојена мишљења.

Ако Комисија не поднесе благовремено свој извештај, на првој седници Већа за докторске студије по истеку предвиђеног рока, у оквиру посебне тачке дневног реда, председник или неко од чланова Комисије извештава Веће за докторске студије о разлозима кашњења у подношењу извештаја. Веће за докторске студије тада може да продужи рок за подношење извештаја за још 30 дана или да образује нову Комисију, у коју могу ући и чланови из претходне Комисије.

### **Члан 38.**

Када Веће за докторске студије усвоји извештај Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације о урађеној докторској дисертацији, тада кандидат предаје радну верзију докторске дисертације у Библиотеку Факултета. Факултет даје јавну објаву на огласној табли и сајту Факултета о месту где се налазе извештај Комисије и радна верзија докторске дисертације.

У објави се наводе и следећи подаци:

- датум седнице Већа за докторске студије када је усвојен извештај Комисије;
- име кандидата;
- наслов докторске дисертације;
- имена чланова Комисије за оцену и одбрану;
- обавештење да ће дисертација и извештај Комисије бити изложени на увид јавности у периоду од 30 календарских дана од дана објављивања извештаја.

### **Члан 39.**

Уколико по истеку периода од 30 календарских дана нема писаних примедби на дисертацију, Извештај са пратећим прилозима шаље се на сагласност Већу научних области техничких наука Универзитета у Београду.

Уколико је током јавне доступности било писаних примедби, Веће за докторске студије то на својој првој наредној седници констатује и примедбе доставља Комисији за оцену и одбрану. У том случају ова Комисија је дужна да Већу за докторске студије поднесе писани одговор на примедбе у року од 30 календарских дана.

Веће за докторске студије расправља о Извештају Комисије за оцену и одбрану, узимајући у обзир и примедбе које су достављене и одговор Комисије за оцену и одбрану. Уколико је одлука позитивна, целокупан материјал се шаље Универзитетском већу, а уколико је одлука негативна, она је коначна и дисертација се одбија.

### **Члан 40.**

Ако Комисија за оцену и одбрану дисертације предложи да се рад не призна као докторска дисертација и Веће за докторске студије прихвати тај предлог, рад се враћа кандидату и не може се поново подносити Факултету.

Студент има право да пријави нову тему дисертације ако му Веће за докторске студије Факултета или Веће научне области техничких наука Универзитета у Београду први пут дисертацију одбије. Ово право може се користити само једанпут. Процедура у погледу пријаве нове дисертације иста је као и у случају докторске дисертације која се пријављује први пут.

### **Члан 41.**

По добијању сагласности Већа научне области техничких наука Универзитета у Београду Веће за докторске студије констатује добијену сагласност и дозвољава заказивање јавне усмене одбране докторске дисертације.

Датум одбране мора бити објављен на огласној табли и сајту Факултета најкасније 7 дана пре датума одбране. У објави мора бити наведено:

- име кандидата

- наслов дисертације
- дан, време и место одбране
- имена чланова Комисије за оцену и одбрану.

Одбрана докторске дисертације обавља се на Машинском факултету у Београду.

#### **Члан 42.**

Кандидат брани докторску дисертацију пред комплетном именованом Комисијом за оцену и одбрану. У случају спречености неког од чланова, осим ментора и једног спољног члана, одбрана се може спровести и пред непотпуном комисијом, али не мањом од три члана, уколико за то постоји писана сагласност одсутних чланова комисије, или одобрење Декана или Продекана за наставу Факултета.

#### **Члан 43.**

Одбрана докторске дисертације је усмена и јавна.

На одбрани докторске дисертације кандидат треба да покаже да потпуно влада материјом коју је обрадио, и да образложи и одбрани научне закључке до којих је у свом раду дошао, уз посебно истицање свог научног доприноса.

#### **Члан 44.**

Јавном усменом одбраном докторске дисертације руководи председник Комисије.

О целом току јавне усмене одбране докторске дисертације води се записник. Записник води један од чланова Комисије за оцену и одбрану.

Записничара Комисије одређују споразумно сами чланови Комисије.

#### **Члан 45.**

Приликом јавне одбране дисертације, у тренутку уласка Комисије за оцену и одбрану дисертације у салу, кандидат је дужан да устане.

Одбрана докторске дисертације почиње тиме што председник Комисије:

- замоли све присутне у сали да устану;
- износи биографске податке о кандидату;
- упознаје присутне са хронологијом израде дисертације, односно са:
  - о датумом пријаве дисертације,
  - о датумом подношења дисертације на преглед и оцену,
  - о датумом одлуке Већа за докторске студије Факултета и сагласности Већа научне области техничких наука Универзитета,
- чита закључак извештаја Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације;
- замоли све присутне у сали да седну, а кандидата да до краја одбране, уколико је у могућности, стоји.

После своје уводне речи председник Комисије тражи да кандидат сажето изложи своју дисертацију, са посебним освртом на научне доприносе који су у њој садржани. Председник Комисије даје реч кандидату.

Кандидат излаже главне резултате своје дисертације, по правилу у трајању до 45 минута. По завршетку излагања кандидата председник Комисије проглашава техничку паузу од највише 15 минута.

После паузе, чланови Комисије за оцену и одбрану постављају питања кандидату која се односе на саму дисертацију или на ужу научну област из које је дисертација. Кандидат је дужан да одговори на свако питање. Ова фаза јавне одбране, по правилу, може да траје највише 60 минута.

Приликом јавне одбране дисертације кандидат и сви чланови Комисије су дужни да буду свечано одевени, као и да поштују све норме традиционалног универзитетског начина понашања и ословљавања.

По завршетку испитивања кандидата председник Комисије замоли све присутне да устану, Комисија за оцену и одбрану се повлачи и без присуства других лица доноси закључак о томе да ли је кандидат одбранио докторску дисертацију. Одлука се доноси већином гласова чланова Комисије и уноси у записник са одбране дисертације.

По доношењу одлуке и састављању записника Комисија се враћа у салу у којој се одбрана одржава. Председник Комисије за оцену и одбрану замоли све присутне да устану и чита записник са одбране и закључак Комисије.

#### **Члан 46.**

Студент Докторских студија који је успешно одбранио докторску дисертацију стиче научни назив Доктор наука – машинско инжењерство, право на диплому о завршеним Докторским студијама, као и сва права која му тиме по закону припадају. У додатку дипломе наводи се научна област.

По успешној одбрани и достављању записника са одбране, Факултет студенту, на његов захтев, издаје Уверење о завршеним Докторским студијама, које важи до доделе дипломе.

Диплому потписом оверавају Декан Машинског факултета и Ректор Универзитета у Београду. Диплома се студенту додељује на промоцији коју организује Универзитет. Ментор дисертације је дужан да присуствује промоцији у Ректорату.

Ако кандидат не одбрани дисертацију, примењују се одредбе члана 40. овог Правилника.

#### **Члан 47.**

Ако после одбране докторске дисертације Факултет добије образложено, писано и потписано обавештење да дисертација није оригиналан и самосталан научни резултат кандидата, Веће за докторске студије образује нову Комисију од најмање пет чланова, који треба да имају бар исте квалификације као чланови Комисије која је повољно оценила дисертацију. У ову комисију може ући највише један члан из Комисије која је дала повољну оцену дисертације. Нова Комисија подноси извештај Већу за докторске студије у року одређеним Чланом 39. овог Правилника.

#### **Члан 48.**

Ако се на основу извештаја нове Комисије покаже да је то потребно, Веће за докторске студије заказује дан јавне расправе о предлогу за поништење докторске дисертације и одговарајуће дипломе, сходно протоколу предвиђеном Чланом 45. овог Правилника. Том приликом чланови нове Комисије постављају питања кандидату чија је дисертација оспорена, који треба да докаже да је дисертација резултат његовог оригиналног и самосталног научноистраживачког рада.



Предлог одлуке о оглашавању ништавном дипломе о стеченом научном звању доктора наука, у случају потребе, доноси Веће за докторске студије Факултета на основу извештаја Комисије са јавне расправе и доставља Универзитету у Београду.

Ако се на основу извештаја Комисије и записника са евентуалне јавне расправе покаже да је дисертација резултат оригиналног и самосталног научноистраживачког рада, Веће за докторске студије Факултета доноси одлуку о обустављању даљег поступка.

## **Д. НАДЛЕЖНОСТИ, ПРАВА И ОБАВЕЗЕ**

### **Члан 49.**

У реализацији Докторских студија надлежности су подељене између Факултета и Универзитета у Београду. У оквиру Факултета надлежности су подељене између:

- Декана Факултета,
- Савета Факултета,
- Наставно-научног већа Факултета,
- Већа докторских студија,
- Комисије за докторске студије,
- катедри Факултета.

Њихове надлежности, права и обавезе на реализацији Докторских студија дефинисане су Статутом Машинског факултета, Статутом Универзитета у Београду и Законом.

### **Члан 50.**

Машински факултет у Београду има Веће докторских студија. Њега чине сви наставници са Листе потенцијалних ментора студената Докторских студија Машинског Факултета. Веће докторских студија ради по правилима Наставно-научног већа, што ће детаљније бити дефинисано Статутом Факултета и Пословником о раду Већа докторских студија.

Комисија за докторске студије организује и води упис студената на Докторске студије, прати планове њиховог усавршавања заједно са менторима, решава молбе студената Докторских студија и друге послове које јој повери Веће за докторске студије.

## **Е. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ**

### **Члан 51.**

Уколико настану случајеви који се не могу решити директном применом овог Правилника, решава их Комисија за докторске студије у првом степену, а Веће докторских студија у другом степену, у духу овог Правилника, Статута Факултета, Статута Универзитета и Закона о високом образовању.

## **Члан 52.**

Лица која су стекла, или стекну, академски назив Магистра наука могу да одбране докторску дисертацију и стекну научни степен Доктора наука најкасније до 30.09.2016. године, у складу са Законом.

Лица која су уписала последипломске-магистарске студије на Факултету до ступања на снагу Закона о високом образовању могу уписати Докторске студије уколико испуњавају услове из Члана 7. овог Правилника. При томе им се могу признати претходно положени испити уколико су у складу са одговарајућим предметима на Докторским студијама.

Лица која су стекла академски назив Магистра наука могу конкурисати за упис на Докторске студије уколико претходно нису пријавила докторску дисертацију. При упису на Докторске студије могу им се признати претходно положени испити уколико су у складу са одговарајућим предметима Докторских студија. Одбрањена магистарска теза признаје им се као еквивалент трећег семестра Докторских студија.

Студенти који су уписали Докторске студије пре школске 2010/2011. године не морају да испуњавају услов овог Правилника одређен Чланом 15, став 2, тачка 4.

## **Члан 53.**

Доношењем овог Правилника стављају се ван снаге Правила докторских студија која је Наставно-научно веће Факултета донело 29. октобра 2007. године.

## **Члан 54.**

Овај Правилник ступа на снагу даном усвајања на Наставно-научном већу Факултета. Све евентуалне касније измене и допуне Правилника доносе се по истом поступку по коме је донет овај Правилник.

Правилник ће бити објављен на сајту Факултета.

У Београду, 28.11.2013. године

Декан Машинског факултета

проф. др Милорад Милованчевић